

דבר העורכת

היקף הכתיבה המשפטית המחקרית בישראל גדל מאוד בשנים האחרונות. בין הגורמים לתופעה תופס מקום של כבוד הגידול במספר בתי הספר למשפטים. התוספת של "בתי האולפנה" למשפט הרחיבה בהרבה את שורות חוקרי המשפט שמספרם המתרבה מהווה תופעה חדשה ומבורכת בנוף הכתיבה המשפטית. בעוד שערב פתיחת בתי הספר למשפטים במכללות עמדו על המדף רק קומץ כתבי עת ישראליים היום השתנתה התמונה לחלוטין ומספרם גדל מאוד.

ריבוי כתבי העת יצר יחסי גומלין פוריים בין העשייה המשפטית האקדמית שמעודדת כתיבה משפטית לבין האווירה המחקרית שמחולל כתב עת משפטי המוצא לאור על ידי מוסד מחקרי. לכשהוקם בית הספר למשפטים במכללה האקדמית נתניה הפקת כתב עת משפטי אקדמי ושפיט אכן היתה אחת המשימות הראשונות, וניתן לקבוע בסיפוק כי היא הושלמה בהצלחה. כרך זה של מאזני משפט הוא השלישי במספר והרביעי כבר דוחק בו בתקיפות. הכרכים הקודמים צוטטו בפסיקה הישראלית החדשה וגם במאמרים שפורסמו בכתבי עת אחרים.

לכן, המשימה העיקרית העומדת בפני העורכים הבאים היא להמשיך ולהפיק כרכים המכילים מאמרים שיתרמו לבניית תיאוריות ולפיתוח החשיבה המשפטית. אכן, כל קובץ של יצירות משפטיות שטרחו בו חוקרים, מרים תרומה לחשיבה החברתית ולעבודה המשפטית. לכן, כל הוצאת כרך חדש של כתב עת נושא עמו הרגשה של יצירת יש מאין, של בריאה, של חרות התחדשות.

גם בקובץ זה של מאזני משפט יש מן העשייה המשפטית ומן האווירה המחקרית. המכנה המשותף של כל המאמרים הוא הקשר ההדוק שלהם להוויה הישראלית והמודעות לצורך של פתרון בעיה טורדנית. חלק מן המאמרים עוסק בנושאים חובקי ארץ – חוקתיים, ממלכתיים, מסעירים. לדוגמה, "מותבים מורחבים בבית המשפט העליון הישראלי"¹, "הדילמה הנורמטיבית של הביקורת השיפוטית בישראל"², "סדר פרלמנטרי וניגוד עניינים: מבחן יושב-ראש הכנסת"³ ו"תיחום גבולות השימוש במדוכבים משטרתיים סמויים לאור חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו"⁴. אפילו העיסוק

1 ד"ר גיא זיידמן
2 ד"ר שוקי שגב
3 ד"ר ליאור זמר
4 עו"ד ניר פלסר

ב"יישום עקרונות המשפט המנהלי לשיפור ההגנה על איכות הסביבה"⁵ וב"דילמה הניהולית בעת אימוץ הזכות החוקתית לחופש העיסוק"⁶ משקף מעורבות חברתית אינטנסיבית ונושא עימו שובל של כתיבה אידיאולוגית חברתית לצד משפטנות טהורה. גם חלקם האחר של המאמרים העוסק בנושאי היומיומי המשפטי הפרטי הטורד את האזרח אינו מצטמצם ל"ד' אמותיו" אלא יש לו השלכה רבתי על הציבוריות הישראלית הכללית: "מיסוי מניות הטבה"⁷, "מועד התשלום של היטל-השכחה בעסקת מכר מקרקעין"⁸, "הסודיות הבנקאית וחובת האמון על מזבח המלחמה בהלבנת ההון – סקירה השוואתית".

ולבסוף, גם מאמר העוסק בהוויה האנושית האינטימית ביותר בזכות הפרט להוליד ולפרות מבן זוגו "גם לאחר מיתה" זהו מאמר המעורר שאלות עקרוניות האם ראוי שהמדינה ומוסדותיה יעמידו כלים למימוש זכות "ארוכת שנים" זו⁹. פרופ' סיני דויטש, דיקאן בית הספר למשפטים, וכל הכותבים כאן חולקים ביחד עם העושים במלאכה לצדי, ד"ר ישראל צ' גילת, הסטודנטים חברי המערכת, וגלית צרור מרכזת המערכת, את שמחת הוצאת הכרך לאור. תודתי שלוחה לכולם.

ד"ר הדרה בר־מור

סגנית דיקאן בית הספר למשפטים
כסלו תשס"ה נובמבר 2004

5 פרופ' מרשה גלפי
6 השופט ד"ר יצחק לובוצקי
7 ד"ר דוד אלקינס
8 ד"ר משה גלברד
9 ד"ר יוסי גרין